

YAC Text Recoder
wersja 2.07.a

Podręcznik użytkownika

Spis treści

	0
Rozdział I Wprowadzenie	3
1 Wymagania	3
2 Instalacja	3
3 Kontakt i pomoc techniczna	3
Rozdział II Zapisywanie rekodów do pliku danych	5
Rozdział III Glosariusz	7
Rozdział IV Przykładowe projekty	10
Rozdział V Skróty klawiszowe	12
Rozdział VI Zamawianie pełnej wersji	14
Rozdział VII Zmiany	16
Rozdział VIII Okna dialogowe	19
1 Automatyczne kodowanie	19
2 Edycja Preferencje...	19
Zestawy	20

Rozdział

]

1 Wprowadzenie

Program YAC Text Recoder służy do rekodowania odpowiedzi tekstowych (na pytania otwarte) na wartości numeryczne.

1.1 Wymagania

Program YAC Text Recoder działa wyłącznie na komputerach PC pracujących pod systemami operacyjnymi Microsoft: Windows 9x, Windows NT, Windows 2000, Windows XP lub ich nowszymi wersjami.

1.2 Instalacja

Programu YAC Text Recoder nie trzeba w żaden specjalny sposób instalować - archiwum należy rozpakować do dowolnego katalogu na dysku komputera zachowując strukturę podkatalogów i lokalizacje wszystkich plików w katalogach programu.

1.3 Kontakt i pomoc techniczna

W razie pytań dotyczących programu czy procedur wymienionych w niniejszym dokumencie prosimy o kontakt:

YAC Software

contact@yac.com.pl

<http://www.yac.com.pl/>

Rozdział

」

2 Zapisywanie rekordów do pliku danych

Przy rekodowaniu odpowiedzi w oknie rekodowania, do pliku projektu zapisywane jest jedynie mapowanie odpowiedzi do kodów. Aby następnie tak przydzielone kody zapisać do pliku danych, należy skorzystać z jednej z komend:

Rekody | Rekoduj zestaw lub **Rekody | Rekoduj wszystko**.

Pierwsza pozycja zapisuje kody z aktualnie otwartego zbioru. Druga pozycja - ze wszystkich zbiorów.

Uwaga

Zapisując dane do pliku danych, dla każdego pytania i każdego kodu tworzona jest nowa kolumna / zmienna. Następnie, 1 zapisywane jest do odpowiednich celek na podstawie mapowania odpowiedzi - kody. Zatem, te nowe kolumny można analizować jak odpowiedzi na pytanie multi-choice.

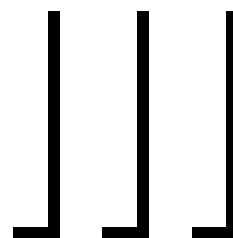
Uwaga

Zapisując dane do pliku danych, program zapisuje dane dla aktualnie zdefiniowanego mapowania odpowiedzi do kodów. Oznacza to, że jeżeli wcześniej kody zostały zapisane do pliku danych, następnie mapowanie to zostało zmienione (np. przez połączenie dwóch kodów w jeden kod), przy próbie ponownego zapisu kodów, zapisane wcześniej kody pozostaną w pliku danych (nie zostaną automatycznie wyczyszczone). Nowe kody, natomiast, zostaną do pliku dodane.

Jeżeli istnieje potrzeba wyczyszczenia starych kodów z pliku danych, najlepszym sposobem jest odtworzenie oryginalnego pliku danych (sprzed zapisania jakichkolwiek kodów) i uruchomienie rekodowania jeszcze raz. Zostaną wtedy zapisane tylko te kody, które wynikają z najbardziej aktualnego mapowania odpowiedzi - kody.

Rozdział

---

3 Glosariusz

Kod

Kody grupują odpowiedzi o tym samym znaczeniu. Na przykład, dla odpowiedzi

jabłko

jabłka

można zdefiniować kod o opisie "jabłko", a dla odpowiedzi

pomarańcza

pomarańcze

można zdefiniować inny kod o opisie "pomarańcza".

Definiując kod należy także podać jego identyfikator - identyfikator ten będzie wyświetlany obok odpowiedzi, do których odpowiadający mu kod zostały przydzielony. Jednak ważniejsze jest to, że identyfikatory kodów są wykorzystywane przy generowaniu nazw kolumn / zmiennych gdy rekody zapisywane są do pliku danych. Dla zmiennych dychotomicznych, nazwy zmiennych będą miały następujący format:

```
QuestionID "_" CodeID
```

Na przykład dla pytania o identyfikatorze "Q1" i dla kodów o identyfikatorach "A" i "B" zostaną utworzone następujące zmienne:

```
Q1_A
```

```
Q1_B
```

Kolumna / zmienna

Kolumny / zmienne są najmniejszymi elementami pliku danych, z których można wczytać oddzielne odpowiedzi. Odpowiedzi z dwóch kolumn mogą być rekodowane niezależne, natomiast odpowiedź zapisana w jednej kolumnie nie może być podzielona na mniejsze odpowiedzi (choć można przypisywać wiele różnych kodów do takich odpowiedzi).

Odpowiedź

Wartość kolumny / zmiennej dla jednego przypadku z pliku danych. Na ogół w tym programie będziemy mówić tylko o odpowiedziach tekstowych (otwartych).

Plik danych

Z tego pliku wczytywane są teksty odpowiedzi, jak również do tego pliku zostaną zapisane dane numeryczne po zakończeniu rekodowania.

Obecnie obsługiwane są następujące formaty:

- plik danych SPSS (.sav),
- plik danych Fixed-ASCII (.asc lub .dat).

Plik opisowy

Dla plików inne niż pliki danych SPSS opisuje nazwy i pozycje kolumn / zmiennych.

Obecnie, jedynym obsługiwanym formatem opisu zmiennych jest SPSS Syntax (.sps).

Plik projektu

Projekty zapisywane są do plików projektów o rozszerzeniu .trp.

Projekt

Projekt składa się z następujących definicji:

- plików: danych oraz opisowego,

- pytań i kolumn / zmiennych przydzielonych do pytań,
- zestawów i pytań przydzielonych do zestawów, oraz:
  - kodów zdefiniowanych dla wszystkich pytań w zestawie,
  - rekodów zdefiniowanych dla odpowiedzi z pytań w zestawie.

Pytanie

Pytania grupują kolumny / odpowiedzi w jednostki, które przy przypisywaniu kodów do odpowiedzi, nie rozróżniają wystąpienia odpowiedzi w poszczególnych kolumnach.

Założmy, na przykład, że mamy pytanie o znajomość spontaniczną, którego dane zostały zapisane na zmiennych tekstowych: T1, T2 i T3. Następnie, zdefiniujmy pytanie dla tych trzech zmiennych: Q1. Założmy dalej, że mamy następujące odpowiedzi otwarte w pliku danych:

	T1	T2	T3
przypadek 1:	markaA		
przypadek 2:	markaC		
przypadek 3:	markaA	markaB	markaC

Teraz, jeżeli kody A, B i C zostaną przypisane odpowiadającym im odpowiedziom, otrzymamy następujące dane numeryczne:

	Q1_A	Q1_B	Q1_C
przypadek 1:	1	0	0
przypadek 2:	0	0	1
przypadek 3:	1	1	1

Rekod

Rekodami w naszej aplikacji nazywamy przypisanie kodów do odpowiedzi.

Rekody są automatycznie zapisywane do pliku projektu. Gdy rekodowanie zostanie zakończone i chcesz analizować dane numeryczne, należy zapisać rekody do pliku danych (co utworzy także odpowiednie kolumny / zmienne z danymi numerycznymi).

Zestaw

Zestawy grupują pytania mające podobne odpowiedzi (na ogół, są to podobne pytania zadawane dla różnych produktów lub sytuacji). Rekodując zestaw, nie trzeba oddzielnie rekodować każdego pytania w zestawie, ale można korzystać z tych samych kodów i rekodów dla wszystkich pytań w zestawie.

Na przykład, następujące pytania byłyby dobrymi kandydatami do umieszczenia w jednym zestawie:

- Dlaczego lubisz piwo A?
- Dlaczego lubisz piwo B?

Ale następujące pytania już nie nadają się na umieszczenie w jednym zestawie:

- Dlaczego lubisz lato?
- Gdzie pijesz piwo?

Rozdział

IV

4 Przykładowe projekty

Razem z programem dystrybuowane są dwa przykładowe projekty wraz z danymi:

- w wersji polskiej (pliki `demo-pl.sav` i `demo-pl.trp`),
- w wersji angielskiej (pliki `demo-en.sav` i `demo-en.trp`).

Pliki `.sav` są plikami danych programu SPSS i zawierają dane z trzech pytań otwartych (`q1`, `q2` i `q3`). Dwa pierwsze pytania dotyczą marek piwa (i mogą być rekodowane jako jeden zestaw), trzecie pytanie dotyczy kraju pochodzenia piwa.

Użytkownicy mogą albo zdefiniować [pytania](#) i [zestawy](#) własnoręcznie (wtedy należy wybrać menu **Projekt | Nowy**, a następnie wybrać jeden z plików `.sav`) lub użyć wcześniej przygotowanego pliku projektu (wtedy należy wybrać menu **Projekt | Otwórz** i otworzyć jeden z plików `.trp`).

Rozdział

V

5 Skróty klawiszowe

Większość funkcji w programie można wywołać za pomocą skrótów klawiszowych:

dodaj pytanie, zestaw, kod	Insert
edytuj pytanie, zestaw, kod	F2
usuń pytanie, zestaw, kod	Delete
otwórz zestaw	Enter
przejdź z listy odpowiedzi do listy kodów	Enter w liście odpowiedzi
dodaj zaznaczony kod do listy rekordów aktualnej odpowiedzi	Enter w liście kodów
dodaj ostatnio używany kod do listy rekordów aktualnej odpowiedzi i przejdź do następnej odpowiedzi	Szary Plus

Rozdział

VI

6 Zamawianie pełnej wersji

Poniższa informacja przeznaczona jest dla użytkowników wersji demonstracyjnej programu.

Wersja demonstracyjna tej aplikacji jest pełną wersją programu z wyłączonym zapisywaniem projektów, listingów czy ostatecznych wartości numerycznych rekordów do pliku danych. Jednakże, oprócz tych, użytkownik może przetestować wszystkie inne funkcje programu.

Wszelkich informacji dotyczących zakupu pełnej wersji programu, jak ceny i warunki licencji udziela:

YAC Software

contact@yac.com.pl

<http://www.yac.com.pl/>

Rozdział

VII

7 Zmiany

Poniższy temat dokumentuje zmiany programu YAC Text Recoder (dawniej Text-Recoder) począwszy od pierwszej wersji 2.00.

Wersja 2.07.a

- Dodana obsługa znaków końca linii w opisach kodów - dotychczas, definiowanie kodów z opisami zawierającymi znaki końca linii powodowało, że plik projektu .trp nie był prawidłowy i nie mógł zostać ponownie wczytany przez program.
- Poprawiona obsługa długich zmiennych tekstowych w plikach SPSS - po zapisaniu rekodów do pliku SPSS niektóre długie zmienne tekstowe przedstawiane były jako zbiór zmiennych tekstowych nie dłuższych niż 255 znaków.
- Poprawiona obsługa plików SPSS z wartościami numerycznymi spoza zakresu liczb całkowitych (np. 1E20) - błąd "invalid floating point operation" był zgłaszany przy próbie zapisania rekodów do pliku SPSS.

Wersja 2.07

- Dodane sortowanie po podobieństwie (w obu listach: odpowiedzi i kodów).

Wersja 2.06

- Dodane [automatyczne kodowanie](#).

Wersje 2.05.a - 2.05.b

- Do niniejszego dokumentu została dodana notka na temat [zapisywania kodów do pliku danych](#).
- Różne drobne poprawki.

Wersja 2.05

- Przy imporcie danych, sprawdzana jest spójność definicji w importowanym projekcie.
- Przy imporcie danych / otwieraniu danych Fixed-ASCII, sprawdzana jest spójność danych.
- Różne drobne poprawki.

Wersja 2.04

- Dodana obsługa plików SPSS z długimi zmiennymi tekstowymi (do 32767 znaków).
- Dodane okno podglądu długich odpowiedzi tekstowych w oknie rekodowania.

Wersja 2.03

- Dodane opcje unifikacji tekstów odpowiedzi:
  - Domyślne opcje można zdefiniować w [oknie dialogowym preferencji](#).
  - Opcje dla zbiorów można zdefiniować w oknie edycyjnym zestawów.

Wersja 2.02.a

- Poprawiona obsługa plików danych SPSS ze zdefiniowanymi zakresami braków danych.

Wersja 2.02

- Przyspieszone otwieranie i zamykanie plików danych.
- Przyspieszone wczytywanie odpowiedzi.
- Przyspieszone rekodowanie zbiorów.
- Dodane paski postępu przy operacjach wczytywania odpowiedzi i rekodowania zbiorów.

Wersje 2.01.a - 2.01.c

- Poprawiona obsługa długich nazw zmiennych SPSS.
- Rozszerzone importowanie starych projektów z programu Text-Recoder.
- Różne drobne poprawki interfejsu.

Wersja 2.01

- Dodane [dane demonstracyjne](#).

Wersja 2.00

- Możliwość przypisywania wielu kodów do jednej odpowiedzi tekstowej.
- Możliwość tworzenia nienumerycznych identyfikatorów kodów.
- Praca bezpośrednio na plikach danych SPSS (.sav).
- Liczebności kodów podawane na bieżąco w liście kodów w oknie rekodowania.
- Zapisywanie rekodów do pliku projektu niezależnie od zapisywania rekodów do plików danych.

Rozdział

VIII

8 Okna dialogowe

8.1 Automatyczne kodowanie

Procedura ta służy do automatycznego tworzenia kodów i przypisywania ich do odpowiedzi.

W celu przeprowadzenia automatycznego rekodowania należy wybrać pozycję **Automat** z menu **Narzędzia**. Zostanie otwarte okno dialogowe zawierające następujące opcje:

Sekcja **Kody** - w sekcji tej można określić, jak program ma potraktować już zdefiniowane kody.

- **Używaj istniejące** - algorytm najpierw stara się przydzielić odpowiedzi do już zdefiniowanych kodów (po podobieństwie do tekstu kodu).
- **Definiuj nowe** - jeżeli istnieją odpowiedzi, które nie zostały przydzielone do żadnego istniejącego kodu, program sam stara się stworzyć nowe kody.
- **Wyczyść istniejące** - zaznaczenie tego przełącznika powoduje usunięcie wszystkich istniejących kodów przed uruchomieniem algorytmu automatycznego kodowania.

Minimalna liczebność grupy - wartość ta określa minimalną liczbę odpowiedzi jaką ma zawierać nowo tworzony rekord.

Minimalna długość odpowiedzi - parametr ten określa minimalną długość odpowiedzi, do której będą szukane podobne odpowiedzi.

Jest on o tyle istotny, że do bardzo krótkich odpowiedzi (1-2 znakowych) prawie wszystko jest podobne. W zasadzie parametr nie powinien być mniejszy od 3 lub 4.

Algorytm

Procedura automatycznego rekodowania działa w następujący sposób:

1)
Usunięcie istniejących kodów (jeżeli opcja **Wyczyść istniejące** została włączona).

2)
Rekodowanie przy użyciu istniejących kodów (jeżeli opcja **Używaj istniejące** została włączona).

Rekodowanie odbywa się w ten sposób, że wszystkie odpowiedzi znajdujące się w rekodowanym zbiorze porównywane są kolejno ze wszystkimi kodami. Jeżeli odpowiedź jest podobna do tekstu kodu, to przypisywany jest do niej numer tego kodu.

3)
Tworzenie nowych kodów.

Ze wszystkich nie zrekodowanych jeszcze odpowiedzi wybierana jest odpowiedź o największej liczebności i porównywana jest z pozostałymi nie zrekodowanymi odpowiedziami. Jeżeli liczba podobnych odpowiedzi jest większa niż parametr **Minimalna liczebność grupy**, tworzony jest nowy kod.

Algorytm działa tak długo, aż zostaną zakodowane wszystkie odpowiedzi, lub nie można zdefiniować rekodu o liczebności większej niż **Minimalna liczebność grupy**.

8.2 Edycja | Preferencje...

W tym oknie dialogowym użytkownik może ustawić ogólne opcje programu:

- ustawienia językowe,
- ustawienia rozszerzeń plików.

8.2.1 Zestawy

W tej zakładce można zdefiniować domyślne opcje unifikacji tekstów odpowiedzi:

- **Usuń spacje z przodu** - usuwa wszystkie spacje z początku odpowiedzi,
- **Usuń spacje z tyłu** - usuwa wszystkie spacje z końca odpowiedzi,
- **Usuń powtarzające się spacje** - łączy powtarzające się spacje w jedną spację,
- **Unifikuj wielkość liter** - zamienia wszystkie wielkie litery na małe unifikując odpowiedzi różniące się tylko wielkością liter,
- **Unifikuj znaki diakrytyczne** - usuwa znaki diakrytyczne pozostawiając tylko liter ANSI.

Powyższe ustawienia zostaną automatycznie użyte przy tworzeniu nowych zestawów.

Indeks

I

Instalacja 3

K

Kontakt 3

P

Pomoc techniczna 3

S

Skróty klawiszowe 12

W

Wymagania 3